

ปฏิเวธ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๘๓๕. เรื่อง “พระอรหันต์”

(คำถามนะ เรื่อง “พระอรหันต์” เท่านั้นแหละ)

หลวงตามหาบัวบอกว่า “จะไม่กลับมาเกิดแล้ว” แล้ววิญญาณหลวงตาไปไหน? (นิพพานอยู่ที่ไหน? หลวงพ่อกรุณาอธิบายด้วย)

ตอบ : นิพพานอยู่ที่ไหน? แล้วเราจะรู้ได้อย่างไรล่ะ? อ้าว เราจะรู้นิพพานอยู่ที่ไหนได้อย่างไรล่ะ? แล้วเราจะบอก แล้วเราจะพาคนไปทั่วรู้ได้อย่างไรล่ะ? เราบอกแล้วจะพาไปทั่วรู้อย่างไร? ฉะนั้น พูดถึงปัญหานี้มันไม่ใช่ปัญหาเลย ปัญหานี้มันไม่ใช่ปัญหา ปัญหาในการภาวนา เราปฏิบัติไป เราไม่มีความขัดข้องหมองใจ หรือมีอุปสรรคสิ่งใดเราถามปัญหานี้มา

อันนี้ว่า

ถาม : หลวงตาบอกว่า “ไม่มาเกิดแล้ว” แล้ววิญญาณของหลวงตาไปไหน? (นิพพานอยู่ที่ไหน? หลวงพ่ออธิบายด้วย)

ตอบ : โอ้โฮ โอ้เนี่ยมันเป็นตกกระไดพลอยโจน หมายถึงว่า มันเหมือนกับตลกเขาโยนลูกกันไง พอโยนมาใช่ไหม? อีกฝ่ายก็ต้องรับมาตอบใช่ไหม? ฉะนั้น มันถึงไม่เป็นปัญหาไง ไม่เป็นปัญหาหมายถึงว่าคนถามไม่ได้เจ็บไข้ได้ป่วย คนถามไม่เจ็บแสบปวดร้อน คนถามไม่มีอะไรเลย แล้วถามมาทำไม?

ถาม : หลวงตามหาบัวบอกว่า “ไม่กลับมาเกิดอีก” แล้ววิญญาณหลวงตาไปไหน?

ตอบ : พุทธถึงปัญหานี้ไม่ใช่ปัญหา ธรรมดาไม่ต้องตอบเพราะมันไม่ใช่ปัญหา แต่ในเมื่อมันมีประเด็นขึ้นมาเราจะตอบ ตอบตรงไหน? ตอบตรงที่ว่าคนถามไม่เข้าใจอะไรเลย คนถามไม่รู้สิ่งใดเลย มันเหมือนกับคนถามเป็นเรื่องโลก แล้วเอาเรื่องของธรรมะมาพูด มันเป็นไปได้หรือไม่ได้หรอก หลวงตามหาบัวท่านว่าท่านไม่มาเกิด นั่นก็เป็นเอกลักษณ์ของท่าน ในเมื่อท่านบอกท่านไม่กลับมาเกิดมันก็เป็นเอกลักษณ์ของท่าน แล้วใครจะรู้ตาม ใครจะรู้ได้ หรือใครจะรู้ไม่ได้ แล้วสิทธิอะไรที่ว่าหลวงตาไม่มาเกิด แล้วมันไปไหนล่ะ?

ฉะนั้น พอหลวงตาไม่กลับมาเกิดแล้ว วิญญาณหลวงตาไปที่ไหน? พอคำว่า วิญญาณหลวงตาไปที่ไหน เห็นไหม นี่วิฤติภาวะคนมันไม่เหมือนกัน พระอรหันต์มีวิญญาณไหม? พระอรหันต์ไม่มีวิญญาณ นี่ถ้าเป็นวิญญาณนะ วิญญาณมันคืออะไร? วิญญาณคือรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นี่วิญญาณอย่างหยาบๆ นะ ถ้าวิญญาณอย่างหยาบๆ พระโศดบันก็ละชั้น ๕ แล้ว ถ้าละชั้น ๕ ก็ละวิญญาณอย่างหยาบแล้ว ถ้าวิญญาณอย่างหยาบ ละแล้วๆ วิญญาณมันจะมีมาจากไหน?

ฉะนั้น ถ้าบอกว่าหลวงตามหาบัวท่านบอกว่าไม่กลับมาเกิดอีก แสดงว่าท่านเป็นพระอรหันต์ ถ้าท่านเป็นพระอรหันต์นะ นี่เป็นพระอรหันต์มันก็ต้องทำลายทุกๆ อย่างหมดแล้ว ถ้าทำลายทุกอย่างหมดแล้วนะ นี่พระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่กับพระอรหันต์ที่ตายไปแล้ว ถ้าพระอรหันต์มีชีวิตอยู่ สอุปาทิเสสนิพพาน กับอนุปาทิเสสนิพพาน ถ้าพระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ มีชีวิตอยู่เห็นไหม นี่เราจะบอกว่าพระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ กับพระอรหันต์ที่ตายแล้วมีค่าเท่ากัน

ฉะนั้น บอกว่าหลวงตามหาบัวท่านไม่กลับมาเกิดอีก ท่านไม่กลับมาเกิดแล้วท่านไปที่ไหน? แล้วเวลาหลวงตาท่านตั้งแต่ที่วัดดอยธรรมเจดีย์ ท่านสิ้นกิเลสแล้ว ท่านอยู่กับเราอีกตั้งแต่ปี ๒๓ ไร่ไหม? ๒๓ ถึง ๕๔-๕๕ นี่อีกเกือบ ๔๐-๕๐ ปี อะไรที่เราสัมผัสกับหลวงตาอยู่ อะไรที่เราสัมผัสสิ่งนั้นอยู่? นั่นคืออะไรไร่ไหม? แต่เราเข้าใจไม่ได้ เราก็บอกว่ามันเหมือนไร่

นี่เวลาปุณฺณ เราปุณฺณมีธาตุ ๔ ชั้น ๕ เหมือนกัน เวลาชั้นนี้เป็นจันทรมาร คือความคิดเราก็มีมารครอบงำ ทุกอย่างมีมารครอบงำ พอมีมารครอบงำ สิ่งที่มีมารครอบงำนี้มันเป็นทุกข์ทั้งนั้นแหละ แล้วถ้าพระอรหันต์ท่านไม่มีมารครอบงำ เพราะท่านทำลายหมดแล้ว ถ้าทำลายหมดแล้ว สอุปาทิเสสนิพพานคือเป็นพระอรหันต์ นี่ไงคือพระ

อรหันต์ทุกข์ในใจไม่มี ทุกข์ของจิตไม่มี ทุกข์ในธรรมชาติไม่มี แต่เวลาท่านเหนื่อย เวลาท่านบอกว่าท่านเหนื่อย ท่านทุกข์ ท่านเหนื่อยของท่าน ท่านเจ็บไข้ได้ป่วย นี่พระอรหันต์รู้สึกได้ไหม? รู้สึกได้

ฉะนั้น ถ้าบอกว่าวิญญานหลงตาไปไหน? มันถามอย่างนี้ไม่ได้ เพราะวิญญานมันไม่มี นี่วิญญานอย่างละเอียดคนละ วิญญานคือตัวภพ ถ้าวิญญานนะ คูสิเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์อนัตตลักขณสูตร รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาน

“รูปเที่ยงหรือไม่เที่ยง?” ถามปัญจวัคคีย์

“รูปนี้ไม่เที่ยง”

“ไม่เที่ยงเป็นสุขหรือเป็นทุกข์”

“เป็นทุกข์พระเจ้าค่ะ”

“เป็นทุกข์แล้วเธอคิดทำไม? เธอเหนียวรังไว้ทำไม?”

นี่มันก็ทั้ง ทั้งรูป ทั้งเวทนา ทั้งสัญญา ทั้งสังขาร ทั้งวิญญาน วิญญานนี้ ฉะนั้น พอทั้งวิญญาน ฉะนั้น พอไปอาทิตตฯ มโนวิญญาน นิพพิทติ มโน ทั้งวิญญานไปแล้วก็เกิดมโน มโนสมุสเสปิ นิพพิทติ มโนสัมผัส นี่มันก็น่าเบื่อหน่าย ความสัมผัสก็น่าเบื่อหน่าย ผลจากความสัมผัสก็น่าเบื่อหน่าย ถ้ามันทั้งหมดแล้วมันเหลืออะไร?

ฉะนั้น วิญญานหลงตาไปไหนนี่ไม่มี ไม่มี เราจะบอกว่าพระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่กับพระอรหันต์ที่ตายไปแล้วมีค่าเท่ากัน พอมีค่าเท่ากัน ฉะนั้น เวลาตายนี่นะเวลาตาย ปุณฺณตาย ตายไปด้วยความวิตกกังวล นี่ขั้น ๕ ใจ สมบัติก็ยังไม่แบ่ง ลูกหลานเราจะอยู่ได้ไหม? ทรัพย์สมบัติเราจะเป็นอย่างไร? ตายแล้วเราจะไปไหน? ตายไปวิตกกังวลกับมัน นี่ชั้นฆราวาส ตายไปพร้อมกับมาร แต่ถ้ากิเลสมันขาดแล้ว ภราตา หเว ปญฺจกฺขณฺธา ขั้นเป็นภาระ

นี่มันก็เหมือน พระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่นี้จบแล้ว รู้เท่าทันหมด พอรู้เท่าทันหมดนะ รู้เท่าทันหมดมันปล่อยวางหมดแล้ว ฉะนั้น เวลาตาย กิเลสมันตายแล้ว มันมีอะไรมาผูกพันกันอีก? เหมือนจัดของเข้าที่เท่านั้นเอง นี่ลาแล้วนะ ธาตุ ๔ ธาตุลาแล้ว พอที่ ลากัน

ที จบ แต่เวลาพระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ละ? กิเลสทั้งหมดแล้ว ทั้งโดยความยึดมั่นถือมั่น จิตใจนี้ทั้งหมดแล้ว จิตใจมันรู้ทัน มันปล่อยวางหมดแล้ว แต่ในเมื่อยังมีอายุขัยอยู่ ในเมื่อ มีอายุขัยอยู่ก็เอาสิ่งที่รู้ในใจมาเผยแผ่ มาสื่อความหมาย สื่อด้วยอะไร?

นี่สอุปาทิเสสนิพพานคือพระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ พอมันทำลายกิเลสหมดแล้ว พอทำลายกิเลสหมดแล้วคนมันพูดด้วยภาษา ขันธ ๕ มันยังมีอยู่ นี่เศษส่วนไง เศษเหลือทิ้ง ของพระอรหันต์ไง ทีนี้เศษเหลือทิ้งของพระอรหันต์ อย่างเช่นหลวงปู่มั่น อย่างครูบา อาจารย์ท่านเป็นพระอรหันต์ สิ่งที่ท่านสื่อกับเรา เห็นไหม มันสื่อจากใจที่สะอาดบริสุทธิ์ ไม่มีมารยาสาไถย พระอรหันต์ไม่มีมารยาสาไถยนะ ถ้าพระอรหันต์ยังมีมารยาอยู่นี่น่า สงสัย

เอ๊ะ มีมารยา ยังมีเล่ห์กลอยู่ อืม พระอรหันต์มีเล่ห์กลด้วยหรือ? แต่ถ้าเป็นพระอรหันต์ สังเกตได้พระอรหันต์จะซื่อตรง จะพูดอะไรโดยไม่มีการยาสาไถยเลย ฉะนั้น ไม่มีมารยาสาไถย ทีนี้ในทางโลกใจ ทำไมหลวงตาเวลาท่านพาหมู่คณะทำเพื่อโลก มันมีอุปสรรค เวลาท่านฟันฝ่าอุปสรรค ท่านใช้ความเป็นภาวะผู้นำที่รุนแรง ท่านบอกอย่าง นั้นเป็นกิเลสไหม?

นี่มันไม่ใช่ มันไม่ใช่กิเลส ในเมื่อท่านจะทำคุณงามความดีไปสู่เป้าหมาย ในเมื่อมีอุปสรรค ท่านก็ฟันฝ่าอุปสรรคนั้นไป แต่ฟันฝ่าอุปสรรคนั้นไปด้วยจิตใจที่เป็น ธรรม เพราะมันมีเป้าหมาย มันมีสิ่งที่สรุปสิ่งนั้นอยู่ แต่ถ้าไม่มี อย่างถ้าเป็นผู้มีกิเลส มันมี มารยา มันมีแพ้ว มีชนะ มีหนัก มีเบา มีเรา มีเขา แต่ถ้าพระอรหันต์ไม่มี ไม่มี แล้วสิ่งที่ไม่มี

ฉะนั้น บอกว่า

ถาม : หลวงตามหาบัวท่านบอกว่าท่านจะไม่กลับมาเกิดอีกแล้ว

ตอบ : แล้วเชื่อไหมละ? เออ เชื่อไหมละ? เชื่อ เราเชื่อของเรา เราเชื่อที่ไหน? เรา เชื่อคำที่ท่านเทศนาว่าการมา ตั้งแต่ธรรมทายาท นี้อวสานของจิต สิ่งที่ท่านเทศนาว่าการ มา สิ่งนั้นมันเป็นเครื่องยืนยัน เป็นเครื่องยืนยันว่าจิตของท่านได้ผ่านประสบการณ์อย่าง นั้นมา แล้วท่านเอาประสบการณ์จริงของท่าน แล้วมาเทศนาว่าการให้เราฟัง คนจะถึง หรือไม่ถึงนั้นอีกเรื่องหนึ่ง แต่สิ่งนั้นมันเป็นเครื่องยืนยัน

ฉะนั้น ท่านบอกว่าท่านไม่กลับมาเกิดอีก แล้วเราเชื่อไหม? เราเชื่อ เราไม่ใช่เชื่อ เพราะว่าเรากับหลวงตาเป็นลูกศิษย์เป็นอาจารย์กันเราถึงเชื่อ เราเชื่อเพราะว่ามีเหตุผล ท่านมีข้อเท็จจริงของท่าน ท่านมีการกระทำของท่าน แล้วท่านทำแล้วท่านเอาสิ่งที่เป็น การกระทำของท่านมาสอนลูกศิษย์ด้วย มาสอนหลวงปู่ติ มาสอนอาจารย์สิงห์ทอง นี่คน ไม่เป็น สอนให้คนอื่นเป็นพระอรหันต์ได้อย่างไร? คนไม่รู้ช่องทาง สอนให้คนอื่นเดินถูก ช่องทางได้อย่างไร? นี่ไงอย่างนี้เราเชื่อ

ถาม : หลวงตามหาบัวไม่มาเกิดแล้วใช่ไหม?

ตอบ : เราเชื่อ

ถาม : แล้ววิญญาณหลวงตาไปไหนล่ะ?

ตอบ : นิพพานไม่มีที่มาและที่ไป ไม่มีที่อยู่ ที่อาศัย ไม่มีที่ตั้งอยู่ และไม่มีสิ่งที่ไม่ มี สิ่งที่เป็นนิพพานไม่มีการเคลื่อนไป และไม่มีการเคลื่อนมา ไม่มีสิ่งใดยุบยอบลง และไม่มีสิ่งใดเพิ่มขึ้น ไม่มีสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น ฉะนั้น ไม่มีสิ่งใดแต่มี มีเพราะอะไร? เพราะ คำถามว่า “วิญญาณของหลวงตาไปไหน?”

นี่ไงถ้าคำว่าวิญญาณไปไหน? จิต เห็นไหม หลวงตาเทศน์ประจำ จิตนี้ไม่มีวันตาย จิตนี้ไม่มีที่สิ้นสุด ถ้าไม่ประพฤติปฏิบัติธรรมจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ จิตนี้จะเวียนตาย เวียนเกิดในวัฏฏะ จะตกนรกอเวจีทุกข์ยากแสนเข็ญขนาดไหน เวลามันพ้นจากกรรม พ้นจากวาระที่ทุกข์ยาก มันก็จะขยับตัวมันขึ้นมา เกิดบนภพ บนชาติ ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม มีศักยภาพสูงส่งขนาดไหน หมควาระก็ต้องเวียนลงมาโดยข้อเท็จจริง จิตนี้ไม่มีวันตาย พอจิตไม่มีวันตาย นี่ผลของมัน ผลของวัฏฏะเป็นแบบนี้ แล้วผลของ วัฏฏะเป็นแบบนี้ แล้วเวลาเป็นพระอรหันต์แล้วมันไปไหนล่ะ? มันไปไหนล่ะ?

มันวิมุตติ วิมุตติมันอุปสรรค อฐานะที่จะไปและจะมา มันถึงมีใจ จิตนี้ไม่เคยตาย จิตนี้ไม่เคยดับสลาย จิตนี้ไม่เคยทำลายได้ ไม่เคยทำลายได้ แต่เพราะมีเวรมีกรรมมัน ถึงหมุนเวียนไปตามเวรตามกรรม แต่เพราะมีการกระทำ กระทำในสิ่งที่ดี ทำจนจิตนี้ สะอาดบริสุทธิ์ ถ้าจิตนี้สะอาดบริสุทธิ์ก็ต้องไม่มีจิต มีจิตไม่ได้ มีจิตคือมีภพ มีจิตคือมีสถานที

ฉะนั้น บอกว่า

ถาม : เวลาหลวงตาท่านไม่กลับมาเกิดแล้วท่านไปไหน?

ตอบ : บอกจะพากันไปที่นิพพาน จะพากันไปที่ไหน? ถ้าพาไปมันก็วัดได้ใช่ไหมว่ามันมีสูง มีต่ำขนาดไหน? มันมีสถานที่ ถ้าที่ไหนมีสถานที่ ที่นั่นมีภพ แล้วถ้าที่นั่นมีภพ ทำไมในประวัติหลวงปู่ท่าน เวลาหลวงปู่ท่าน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอนุโมทนา แล้วไปเห็นสิ่งที่เป็นนิพพาน พอนิพพานขึ้นมา พอไปนี้ทำไมพระกับเณรนั่งทะเล่ล้ากันไปหมดเลย เอ๊ะ มันก็สงสัยขึ้นมา เพราะเราเคยอยู่ในโลกนี้ เณรก็ต้องต่ำกว่าพระ เอ๊ะ แล้วพระกับเณรทำไมไปนั่งอยู่ด้วยกันได้อย่างไร?

พอมีความรู้สึกนึกคิดอย่างนั้นปั๊บ นี่ในสถานที่นั้นก็จับพับเลย พระนั่งกับพระ โยมนั่งกับโยม เรียงเป็นแถวเลย อ้อ นี่เพราะเราติดสมมุติ เราติดในกฎกติกา นี่ๆ ถ้ากฎกติกาเป็นแบบนี้ แต่ถ้าพอขึ้นไปดูปั๊บมันจะทะเล่ล้ากันไปเสมอภาค จะเณร จะสังฆิก ถ้าสังฆิกเลศแล้วมันอยู่ของมัน นี่เพราะหลวงปู่ท่านปรารถนาพระโพธิสัตว์ ท่านปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้ามา ฉะนั้น ความละเอียดของจิต วุฒิภาวะของจิตที่จะไปรู้ ไปเห็น แล้วนี่คำพูดอย่างนี้มันเป็นคำพูดที่หลวงปู่ท่านเป็นผู้ปฏิบัติ ผู้ที่ปฏิบัติท่านนั้นเวลานั่งอยู่ด้วยกัน ผู้ปฏิบัติท่านด้วยคลุกคลีกันระหว่างพอกับลูก

เวลาหลวงตาท่านก็ได้ชัก ได้ถาม ได้ชักถามเพราะว่าวุฒิภาวะของลูกศิษย์ บารมีของเรานั้นอ่อนด้อยกว่า เราก็พยายามชักถามผู้ที่วุฒิภาวะกว้างขวาง แล้วท่านบอกเป็นแนวทาง ก็ท่านได้รับฟังมามากก็เป็นสมบัติที่ไม่ตายไปพร้อมกับหลวงปู่ท่าน นี่หลวงตาท่านก็สืบทอดมา แล้วท่านก็มาเล่าให้พวกเราฟัง ที่นี้พวกเราฟัง เราฟังแล้วเราจะสร้างให้มันเป็นสถานที่ เป็นภพๆ หนึ่งขึ้นมาหรือ? ถ้าเป็นสถานที่ เป็นภพๆ หนึ่งขึ้นมามันก็เป็นเรื่องโลก

นี่ใจปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ถ้าปฏิบัติ ปฏิเวธ นี่ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ถ้ามีปฏิบัติ มีความรู้จริงขึ้นมา เรื่องอย่างนี้มันจะมีอะไรหาหัวใจ ถ้ามันไม่มีสิ่งใดหาหัวใจมันก็จะจบ เห็นไหม นี่หลวงตาท่านบอกว่าท่านไม่กลับมาเกิดอีก แล้ววิญญาณหลวงตาไปไหน? ความจริงเห็นอย่างนี้แล้วเราจะไม่ตอบนะ เราจะไม่ตอบหรอก เพราะอย่างนี้ถ้าตอบแล้วมันไม่

มีวันจบหรือก เดียวจะพระอรหันต์แล้ว พระอรหันต์เล่า จะต้องตอบแล้วตอบเล่า เพราะคนมันจะสงสัยไปตลอดชีวิต ทุกคนจะมีความสงสัยหมดแหละ

ฉะนั้น สิ่งที่เราพูดเพราะคำถามมันขัดแย้งกัน เพราะคำถามมันขัดแย้งกันว่าหลวงตามหาบัวบอกว่าไม่กลับมาเกิดอีก นี่คำถามเป็นอันว่าเราเชื่อ เราเชื่อว่าหลวงตาเป็นพระอรหันต์ แต่คำถามว่าวิญญาณของหลวงตาไปไหน? ไอนี้มันเป็นคนอ่อนด้อย ความอ่อนด้อยของวุฒิภาวะว่าวิญญาณของหลวงตาไปไหน? ถ้ามีวิญญาณอยู่เนี่ยมันหายามากเห็นไหม เราจะอธิบายนะ เวลาปฏิบัติขึ้นมา จิตนี้เปรียบ อันนี้เปรียบนะ นี่บุคลาธิษฐาน ถ้าบอกอย่างนั้นปั๊บเดี๋ยวจะเป็นประเด็นขึ้นมาทันทีเลย

เปรียบ ยกตัวอย่างว่าจิตนี้เปรียบเหมือนลูกมะพร้าว ลูกมะพร้าว เวลาเราปอกเปลือกมะพร้าวนะ ใครสามารถปอกเปลือกมะพร้าวได้ ถ้าคนยังปอกเปลือกมะพร้าวได้เราก็อธิษฐานเป็นปุณฺณ ถ้าปุณฺณจิตนี้มันเหมือนกับลูกมะพร้าว ไปเวียนตายเวียนเกิด นี่เกิดอยู่อย่างนี้ เกิดนี้เวียนตายเวียนเกิดทั้งลูกไปอย่างนี้แหละ แต่ลูกมะพร้าวมันเป็นวัตถุที่มันหายาบ แต่ถ้าเป็นจิตมันละเอียด แต่มันเปรียบ มันมีสิ่งที่ครอบคลุมเหมือนลูกมะพร้าว

ฉะนั้น จิตดี จิตชั่วก็เหมือนลูกมะพร้าวลูกหนึ่ง เวียนตายเวียนเกิดอยู่นั้นแหละเสร็จแล้วเวลาประพฤติดุปฏิบัติไป ถ้าใครพิจารณา เห็นไหม ปอกเปลือกมะพร้าวได้ นี่พระโศดาบันรู้เห็นจริง จันท์ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่จันท์ ๕ จันท์ ๕ ไม่ใช่ทุกซ์ ทุกซ์ไม่ใช่จันท์ ๕ จันท์ ๕ มันก็มีวิญญาณอยู่แล้ว รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ วิญญาณไม่ใช่เรา เราไม่ใช่วิญญาณ วิญญาณไม่ใช่ทุกซ์ ทุกซ์ไม่ใช่วิญญาณ แล้วจิตมันคืออะไรละ?

นี่มันปอกเปลือกมะพร้าวไปมันก็เป็นพระโศดาบัน ทีนี้ถ้าปฏิบัติขึ้นไป นี่ปฏิบัติจับต้องได้ๆ พอจับต้องได้ ถ้าเราปอกกะลามะพร้าว เราพิจารณากะลามะพร้าว เรากะเทาะกะลามะพร้าวออก เราทำลายมะพร้าวมันก็เหลือแต่เนื้อมะพร้าว กะเทาะกะลามะพร้าวออกมันก็เหมือนเราพิจารณาอุปาทานในจันท์ พอมันขาด เห็นไหม มันขาดออกหมดมันก็จะเหลือแต่เนื้อมะพร้าวกับน้ำมะพร้าว

ถ้าเนื้อมะพร้าว เนื้อมะพร้าวนี่กามราคะ ถ้าเราพิจารณากามราคะ พิจารณาสິงที่เวียนตายเวียนเกิดนะ ถ้าเราทำลายเนื้อมะพร้าวหมดเลย เพราะเนื้อมะพร้าวมีคุณค่ามาก

เนื้อมะพร้าวมันใช้ประโยชน์ได้มาก พอทำลายเนื้อมะพร้าวแล้วมันเหลือแต่น้ำมะพร้าว ถ้าน้ำมะพร้าว เห็นไหม จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส

พอเราทำให้น้ำมะพร้าวระเหยไปหมดเลย นี่หมดแล้ว พอทำลายเสร็จแล้ว มะพร้าวลูกหนึ่ง ดวงจิตนี้เวียนตายเวียนเกิด เราทำลายทั้งหมด เราทำลายทุกอย่างหมด ทำลายไม่ใช่ทำลายนึกว่าทำลายนะ ทำลายด้วยข้อเท็จจริงที่เราบอกเปลือกมะพร้าว ออกเป็นพระโสดาบัน ปอกกะลามะพร้าวออกเป็นพระสัททาคามิ ถ้าเราทำลายเนื้อ มะพร้าวได้เป็นพระอนาคามิ พอเราทำลายน้ำทั้งหมด ใจทั้งหมด หมด

วิญญาณอยู่ไหน? จิตอยู่ไหน? นิพพานอยู่ไหน? นี่โง่นิพพานวิมุตติมันอยู่ไหน? นี่ปฏิวร ถ้าเป็นปฏิวรแล้วจบใจ ฉะนั้น พอจบแล้ว ฉะนั้น สิ่งที่ว่าวิญญาณ จิตต่างๆ มัน เป็นบุคลาธิษฐาน เวลาเราสื่อความหมายกัน เราสื่อความหมายกัน เราจะบอกถึงสิ่งใด เรา จะบอกว่าสิ่งนี้คือไอ้นี้ สิ่งนี้คือไอ้นี้ แล้วสมมุติมันแตกต่างกัน อย่างเช่นว่าน้ำนี่ภาษา แตกต่างกัน เขาก็สื่อว่าน้ำเขาก็พูดแตกต่างกัน แต่มันก็คือน้ำ นี่ก็เหมือนกัน แต่ถ้าพอมัน เป็นวิมุตติแล้วมันก็จบ มันจบไปแล้ว นี่ปฏิวรรู้แจ้ง ถ้ารู้แจ้งแล้วจบ

ฉะนั้น เชื้อ ว่าจะไม่ตอบนะ แต่นี่ตอบเพราะว่าเราพูดยืนยันไว้ ว่าพระอรหันต์ไม่ มีจิต ที่ไหนมีจิต ที่นั่นมีภพ เพราะจิตมันคือ มโนวิญญูณาณปิ นิพพิณฺหติ มโนสมฺมุเสปิ นิพพิณฺหติ ไม่มีมโนก็ไม่มีการสัมผัส ไม่มีมโน ไม่มีหัวใจ ไม่มีความรู้สึกเอาอะไรไป สัมผัส นิมโนก็น่าเบื่อหน่าย แล้วจิตนี้มันลอกแลกๆ นี่น่าเบื่อหน่ายมาก มโนวิญญูณาณปิ นิพพิณฺหติ มโนสมฺมุเสปิ นิพพิณฺหติ เห็นไหม มโนในอาทิตตฯ ถ้าในอนัตตฯ นะ ชันธ ๕ ไม่ใช่เราเราไม่ใช่ชันธ ๕

“นี่ชันธ ๕ เป็นสุขหรือเป็นทุกข์?”

“เป็นทุกข์พระเจ้าค่ะ”

“เป็นทุกข์แล้วเธอแบกรับไว้ทำไม?”

ฉะนั้น วิญญาณก็ไม่มี ทุกอย่างก็ไม่มี แต่เวลาปฏิบัติต้องจับต้องให้ได้ ต้องมี ต้อง มีนะ ต้องมี เห็นไหม ถ้าเราไม่สิ่งใดเลยเราจะทำได้อย่างไร? มันต้องมีก่อน สิ่งที่ไม่มี เพราะตอนนี้เราไม่มี ไม่มีเพราะอะไร? เพราะเราจับใจเราไม่ได้ เราจับกิเลสเราไม่ได้ เรา

หากิเลสเราไม่เจอ เราไม่รู้ว่าจะอะไรเป็นกิเลส เราก็ไม่รู้จะทำอะไรกัน แต่ถ้าใครพิจารณาจนจิตสงบแล้วมันไปเห็นกิเลสเข้า เห็นไหม

เวลาเห็นกิเลสเข้ามาแล้วนี่ พญามาร อวิชาเหมือนกับยักษ์กับมาร แต่เวลาหลวงตาท่านไปเจอวิชาท่านบอกว่าวิชาเหมือนนางสาวจักรวาล นี่คนไปรู้ไปเห็นมันเป็นอีกอย่างหนึ่ง แต่คนไม่รู้ไม่เห็นก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง นี่ข้อ ๘๓๕. เนาะ จบ

ถาม : ข้อ ๘๓๖. เรื่อง “ผิดกฏธรรมชาติหรือไม่?”

กราบนมัสการหลวงพ่อย่างสูง ขออนุญาตถามปัญหาข้อสงสัย เกี่ยวกับการปฏิบัติภาวนาภาคน้ำคะ

ตอบ : นี่เรื่องราวของจิตนะ นี่ไม่อ่านมากเพราะมันเป็นเรื่องสังคมของชาวพุทธ ในเมื่อชาวพุทธมีบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ที่นี้พอมีอุบาสก อุบาสิกา นี่คำถามมันเป็นเรื่องที่เขาถามมา “ผิดกฏธรรมชาติหรือไม่? กฎของวิญญูะ”

ฉะนั้น

ถาม : ๑. ผู้หญิงที่มีความรักผู้ชายที่บวชเป็นพระ กับผู้หญิงที่มีความรู้สึกรักผู้ชายที่เป็นคนธรรมดา หนูว่ามีค่าเท่ากัน คือถ้าภานาก็มีโอกาสบรรลุธรรมได้เหมือนกันถูกหรือไม่? หนูมีความเห็นเป็น ๓ ทาง

ตอบ : นี่ความเห็นของเขานะ แต่ที่นี้เราจะพูดกลับมาตรงนี้ไง กลับมาตรงที่ว่า นี่เพราะคำถามเขาเยอะมาก แต่เราไม่อยากอ่าน เพราะอ่านไปแล้วมันเป็นวัฒนธรรมของพุทธ วัฒนธรรมของพุทธเพราะมันมีภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ฉะนั้น ในเมื่อมีอุบาสก อุบาสิกาเข้าไปอุปัฏฐาก เข้าไปประพฤติปฏิบัติ เข้าไปเพื่ออยากจะปฏิบัติธรรม

ฉะนั้น เวลาจิตใจตกต่ำขึ้นมา จิตใจมันมีความรู้สึกอย่างนี้ขึ้นมา เห็นไหม เขาก็บอกว่ามันมีความรู้สึกอย่างนี้ขึ้นมา แต่ความเห็นของเขาก็บอกว่ามันมี ๒ ประเด็น ประเด็นหนึ่งเขาต้องพยายามแก้ไข พยายามแยกออกไป แต่อีกประเด็นหนึ่งเขาบอกว่าอยู่ใกล้ๆ ไม่เป็นไร แต่รักษาใจเอา แล้วถ้าปฏิบัติขึ้นมาแล้วมันจะดีไป

นี่พูดถึงความเห็นของเขานะ ฉะนั้น พอพูดถึงความเห็นของเขาอย่างนี้ มันก็เหมือนกับในสังคมพุทธเรา นี่เวลาเขาเขียนหนังสือ เห็นไหม เรื่องในดงขมิ้นอย่างนี้ เขาเขียนกันทุกคนก็อยากอ่าน ทุกคนไม่มาเป็นพระ ไม่รู้ว่าในดงขมิ้นมันมีอะไรบ้าง ฉะนั้น กรณีอย่างนี้มันก็เป็นวัฒนธรรมมันมา

ฉะนั้น ที่นี้เหตุการณ์มันเกิดกับตัวเราเอง พอเกิดกับตัวเราเอง มันก็มีระหว่าง ผู้หญิง ๒ คน เขาบอกเพื่อนเขา ๒ คน เขาก็เลยมีปัญหาเถียงกันเรื่องนี้ บอกว่า

ถาม : ๑. ผู้หญิงที่มีความรู้สึกรักผู้ชายที่บวชเป็นพระ กับผู้หญิงที่มีความรู้สึกรักผู้ชายที่เป็นคนธรรมดา หนูว่ามีค่าเท่ากัน อีกคนหนึ่งเขาว่าควรจะแก้ไข

ตอบ : ที่นี้ถ้าพูดประสาเรานะ พูดประสาเรา เรื่องอย่างนี้มันเกิดมามาก ถ้าพูดถึงเป็นพระนะ เวลาบวชเป็นพระขึ้นมา ถ้าเราบวชมาเพื่อบุญกุศล เราก็มีความตั้งใจว่าในสังคมสงฆ์ ในสังคมพระต้องสะอาดบริสุทธิ์ เพราะเราบวชเข้าไปแล้วต้องเป็นคุณงามความดีทั้งนั้นแหละ

ฉะนั้น ในสังคมของสงฆ์ พระก็มาจากมนุษย์ พระก็มาจากคน คนก็มีเวรมีกรรมแตกต่างกัน มีเวรมีกรรมแตกต่างกันนะ นี่พระไปอยู่ในป่า ในเขา หรือพระต่างๆ มีคนที่เขามาศรัทธามันหลากหลาย ที่นี้คำว่าหลากหลาย คนมาด้วยหัวใจที่มีความรู้สึกอย่างไร? ฉะนั้น เวลาพระนี้ พระที่มีเวรมีกรรม พระที่ผิดพลาดไป พระที่มีความเสียหายไปก็มี พระที่เห็นเรื่องผลกระทบแล้ว พยายามรักษาตัวเอง แล้วเอาตัวเองพ้นออกมาจากวิกฤติจากสิ่งที่จะทำให้เสียหายไปก็มี

ฉะนั้น สิ่งนี้มันเป็นวัฒนธรรมของพระเรา ที่นี้เราเข้าไปสัมผัส นี่จะเข้าปัญหา

ถาม : ๑. ผู้หญิงที่มีความรู้สึกรักผู้ชายที่บวชเป็นพระ กับผู้หญิงที่มีความรู้สึกรักผู้ชายที่เป็นคนธรรมดา หนูว่ามีค่าเท่ากัน

ตอบ : ถ้ามีค่าเท่ากัน ความรักก็คือความรักที่เขาคิดของเขาอย่างนั้น แต่เวลามันให้ผลมันให้ผลไม่เท่ากันหรอก ให้ผลไม่เท่ากัน ถ้าผู้ชายธรรมดา ผู้ชายที่เรารักกันมันก็เป็นเรื่องของสังคมโลกไซ้ไหม? นี่มันเป็นเรื่องของสิทธิเสรีภาพ สิทธิของเราละ หัวใจ

ของเรา สิทธิของเรา ถ้าสิทธิของเรานี้แล้วแต่เราจะเลือก แต่ว่าเวลาเราบวชเป็นพระ นี่เรามีศีล ๒๒๗

เราบวชเป็นพระแล้ว เราบวชเป็นพระ เขาบอกว่าเวลาคนที่บวชเป็นพระนะ คนเรานะเมื่อสมัยโบราณของเรา เวลาพวกเขื่อ พวกสงฆ์ พวกคนทำผิดพลาดไป เวลาเขาลำบากผิดเขามาบวชเป็นพระ ทางราชการเขาก็กักให้หมดเลย พอบวชเป็นพระขึ้นมา มีศีล เขาให้อภัยได้ นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเขาบวชเป็นพระ พอบวชเป็นพระแล้ว ถ้ามันดำรงศาสนา ถ้าเขาทำบุญกุศลของเขาเพื่อศาสนา เพื่อพุทธศาสนา เขาจะเป็นประโยชน์กับศาสนา เป็นประโยชน์กับสังคม

ฉะนั้น ถ้าเราไปรัก ไปใคร่ ถ้าจิตใจมันหักห้ามไม่ได้ นั่นก็อีกเรื่องหนึ่ง แต่ถ้าจิตใจหักห้ามไม่ได้ นี่มันเป็นเรื่องธรรมดา แต่จิตใจไปทำให้เสียหายล่ะ? นี่ใจมันไม่เท่ากันตรงนี้ไง ถ้ามันไม่เท่ากันตรงนี้เราจะแก้ไขอย่างไร? ถ้าเราจะแก้ไขอย่างไรเราก็ต้องมาดูแลที่เรานะ เพราะคำถามเขาว่า “หนูว่ามันมีค่าเท่ากัน” ใจ แต่เรารู้ว่ามันไม่เท่า มันไม่เท่า ถ้ามันไม่เท่าบ๊วยเราจะแก้ไขอย่างไร?

มันไม่เท่าหรอก ถ้ามันไม่เท่า เพราะเขาเห็นว่ามันเท่ากัน เพราะถ้าภาวนาไป เขาบอกว่า

ถาม : หนูว่ามันเท่ากัน คือถ้าภาวนาไปมันก็บรรลุธรรมได้เหมือนกัน

ตอบ : ถ้าบรรลุธรรมได้เหมือนกัน ไซ้บรรลุธรรมได้เหมือนกัน มันบรรลุธรรม มันก็หมดเวรหมดกรรม ถ้าบรรลุธรรมได้นะ เพราะอย่างนี้มันเหมือนกับพระฉันนะ พระฉันนะเป็นผู้ที่เอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบวช แล้วเวลาสุดท้ายก็ว่า พระพุทธเจ้าเป็นของเรา พระพุทธเจ้าเป็นของเรา ใครจะเข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้า พระฉันนะไปนั่งขวางไว้หมดเลย พอสุดท้ายแล้วนี่ เพราะว่าพระฉันนะถือตัวว่าพระพุทธเจ้าเป็นของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะมันสร้างบุญสร้างกรรมกันมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เลย แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน สั่งพระอานนท์ไว้

“อานนท์ ถ้าเราปรินิพพานไปแล้วให้ลงพรหมทัณฑ์พระฉันทะ”

ให้ลงพรหมทัณฑ์ คือไม่ให้ใครพูดด้วย พองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ปรินิพพานไปแล้วไปลงพรหมทัณฑ์พระฉันทะ ลงพรหมทัณฑ์คือปรับอาบัติสังฆาทิเสส
นี้ไม่ให้ใครพูดด้วย พอไม่ให้ใครพูดด้วย นี่พระฉันทะก็เสียใจมากเข้าป่าเข้าเขาไปเลย
แต่ไปประพฤติปฏิบัติขึ้นมา จนถึงที่สุดคณะเป็นพระอรหันต์

พอเป็นพระอรหันต์กลับมา ตอนที่ไม่มีพระอรหันต์นะ ใครจะลงพรหมทัณฑ์
ใครจะพูดอย่างไรมันมีทิฐิ ไม่ยอม แต่เวลาไปประพฤติปฏิบัติขึ้นมา พอเป็นพระอรหันต์
กลับมา นี่มาหาพระอานนท์ บอกว่าจะมาแบบว่าแก้พรหมทัณฑ์ พระอานนท์บอกว่ามัน
ไม่มีแล้ว ตั้งแต่เวลาปฏิบัติจนสิ้นกิเลสแล้วมันก็คือจบ

นี่ถ้าพูดถึงว่า

ถาม : หนูว่ามีค่าเท่ากัน ถ้าประพฤติปฏิบัติแล้วบรรลุธรรมได้เหมือนกัน

ตอบ : บรรลุธรรมได้เหมือนกันถ้าทำได้จริง นี่บรรลุธรรมนะ แต่ถ้าไม่บรรลุ
ธรรม มันทำอะไรไป เราจะบอกว่ามันจะหนักหนาไปเรื่อยไง ถ้ามันหนักหนาไปเรื่อยมัน
จะไม่เป็นประโยชน์ เพราะเวรกรรมมันมีนะ ถ้าเวรกรรมมันมีมันก็เป็นไป

นี่เพราะเขาฟังในเว็บไซต์เรามากแน่นนอนเขาถึงได้พูดอย่างนี้นะ เขาบอกว่า

ถาม : ขอเมตตาหลวงพ่อนำวิธีที่ถูกด้วยค่ะ เพราะหนูถามมาเพราะกลัวว่า
เราคิดผิด ทำผิด โดยเฉพาะกฎของวัฏฏะ เหมือน “เรื่องพริกในป่า”

ตอบ : ต้นพริกที่เกิดในป่า ต้นพริกที่เกิดในป่านะ นี่เรื่องกรณีของพริกที่เกิดใน
ป่านั้นมีปัญหา ปัญหาที่เขาไปเที่ยวป่า แล้วไปเจอต้นพริก เพราะไปกิน ตอนนั้นมันเป็น
ของๆ สงฆ์ไง คือคนมันกินพริกในวัด แล้วมันไปซื้ออยู่ในป่า พอซื้อในป่า พริกมันเกิด
ทั่วไป พริกนี้ พอไปเก็บกินเข้า มันกินของสงฆ์เข้า พอกินของสงฆ์มันแบบว่าของๆ สงฆ์
ไง มันก็มีเวรมีกรรม

นี่เรื่องพริกในป่า เพราะมันอยู่ในป่าใครจะไปรู้ แล้วเราคิดแบบว่าโดยทาง
วิทยาศาสตร์ใช่ไหม? สิ่งที่เราไม่รู้ ไม่เห็น แล้วไปทำมันเหมือนกับไม่มีเหตุผล มัน

เหมือนกับไม่มีเหตุมีผลเลย ฉะนั้น เขาบอกว่าเขากลัวมันจะเหมือนกับเรื่องพริกในป่า ถ้าพริกในป่าเพราะเราไม่สามารถทำได้ อันนี้มันก็เป็นเรื่องสุดวิสัยนะ นี่เวรกรรมในศาสนา มันมีเรื่องสุดวิสัยอย่างนี้ ฉะนั้น ถ้ามันเป็นประเด็นขึ้นมา เป็นประเด็นขึ้นมาเพราะเขาถามว่า

ถาม : ผิดกฎวัฏฐะหรือเปล่า?

ตอบ : กฎของธรรมชาติไง เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมชาติ ฉะนั้น เรื่องธรรมชาติ เพราะวัฏฐะมันเป็นแบบนี้ใช่ไหม? เราจะเป็นวิวัฏฐะ ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาสอนนี่สอนออกจากวัฏฐะ ถ้าเป็นวัฏฐะ เราหมุนไปในวัฏฐะ วัฏฐะมันเหมือนสวะ ชีวิตเราเหมือนเศษสวะ เห็นไหม เหมือนกับขยะในแม่น้ำ มันไหลไปเรื่อย ไหลไปเรื่อย นี่มันหมุนเวียนของมันไป

นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตเราเป็นเหมือนเศษสวะอันนั้น มันหมุนในวัฏฐะ ถ้าเราปล่อยชีวิตเราไปตามวัฏฐะมันก็เป็นธรรมชาตินี้ไง แต่ถ้าเป็นวิวัฏฐะเราจะแก้ไข ขยะอันนี้มันมหัศจรรย์นะ มันจะขึ้นไปสู่ต้นน้ำ แล้วขึ้นไปกำจัดกันที่นั่น ถ้ากำจัดที่นั่นมันก็ออกจากวัฏฐะ ถ้าทำจบสิ้นแล้วมันเป็นปฏิวรอย่างที่ว่านี้ มันจะพ้นจากกิเลส ถ้ามันไม่พ้นจากกิเลส มันจะพาเราทุกข์ เรายาก ถ้าพาเราทุกข์ เรายาก เวลาเราทุกข์ เรายาก ใครทุกข์ ใครยากแล้วมันฝังใจ แต่ถ้ามันไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่ยาก เรายังไม่เจอประสบการณ์สิ่งนั้น เวลามันมานี้มันมาอย่างไร? งงนะ มันมาอย่างไร? มันมาอย่างไร?

นี่กรรม กรรมดี กรรมชั่ว ถ้ากรรมดีขึ้นมา ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่วแน่นอน ในพุทธศาสนาสอนอย่างนั้น คำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นทฤษฎี แต่จริงๆ ก็เราทำกันเอง เราทำของเราเอง ถ้าเราทำของเราเอง สิ่งใดที่เผชิญในปัจจุบันนี้ เราเอาศีลธรรมเรื่องนี้มาใช้ดำเนินชีวิตมาตลอด เวลาเราไปไหน เราเจอสิ่งใด เราบอกเราทำมาทั้งนั้นแหละ เราแก้ไขของเรา เวลาด้วยนิสัยนะเรานี้รุนแรง จะบอกว่าไม่ดี โภทิพาย ไม่ใช่ดี โภทิพาย แต่พยายามจะหาทางแก้ไข จะหาทางออกให้ได้ แล้วถ้าหาทางออกได้มันก็จบ เรื่องนี้ก็จบ

ฉะนั้น เรื่องในหัวใจของเรา เพียงแต่ว่ามันเป็นคน ๒ คนไง เขาบอกว่ามันเป็นระหว่างเขากับเพื่อนเขา แล้วเอากรณีเรื่องนี้ขึ้นมาเถียงกัน ขึ้นมาว่าสิ่งใดผิดกับสิ่งใดไม่

ผิด ถ้า ๒ คนนี้เขาเถียงกันใช่ไหม? มันอยู่ที่มุมมอง มุมมองว่าในเมื่อธรรมชาติ เห็นไหม ในเมื่อธรรมชาติมีความรัก ความผูกพันในหัวใจมันมีทุกคน นี่ความรัก ความผูกพัน ระหว่างลูกศิษย์กับอาจารย์ละ?

กรณีอย่างนี้มันมีเป็นกรณีของหลวงปู่เทสก์ เราอ่านประวัติหลวงปู่เทสก์ หลวงปู่เทสก์ท่านบอกท่านไปตรงๆกับเณร มันคลุกคลีกันมาหลายปีไง แล้วมีวันหนึ่งต้องแยกจากกัน ท่านถึงบอกว่าท่านเข้าใจกิเลสตัวนี้เลย กิเลสตัวที่อาลัย อารมณ์ คนเรานี้มันอยู่ด้วยกันมา มันช่วยเหลือเจือจานกันมาตลอดนะ แล้ววันหนึ่งเราต้องแยกจากกันไป ท่านบอก อู๊ฮ ในหัวใจนะมันเต็มที นี่ความอาลัย อารมณ์ไง

นี่เห็นไหม ระหว่างอาจารย์กับลูกศิษย์ที่อุปฐากกันมา แล้วถึงวันหนึ่งต้องแยกออกจากกันไป แยกออกจากกันไปก็ตามเส้นทางชีวิต อันนั้นเป็นความอาลัย อารมณ์ นี่มันมีได้

ฉะนั้น

ถาม : ผู้หญิงที่มีความรู้สึกรักผู้ชายที่บวชพระ กับผู้หญิงที่มีความรักผู้ชายที่ไม่บวชพระ ผู้ชายธรรมดา

ตอบ : ถ้าเราเข้าไปในวัดนะมันเป็นความเคารพบูชา มันเป็นคนเมตตา ความเคารพบูชา ว่าเป็นความรักอันหนึ่งไหม? อย่างเรากับอาจารย์ เรารักครูบาอาจารย์ของเรา นี่ผิดไหม? ความรักเราใช้ภาษา ภาษาว่ารัก ภาษาว่าเคารพ ภาษาว่าเชิดชู อ้าว เราจะใช้คำไหนล่ะ? เราใช้คำไหน? ถ้าเรารัก เห็นไหม เรารักด้วยความเคารพบูชา แต่เราใช้คำว่าความรัก แต่ถ้าในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ที่ไหนมีรัก ที่นั่นมีทุกข์” แต่ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า

“ที่ไหนที่มีเมตตา กรุณา ที่นั่นจะมีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข”

ทีนี้เราเป็นลูกศิษย์ เห็นไหม กับพระนี่เราจะเมตตาอะไรกับพระล่ะ? ฉะนั้น ถ้าเราเคารพบูชานั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งนะ ใ้มันมันเป็นภาษาที่เราจะใช้ จะใช้กับความรู้สึก ความรู้สึกอย่างนี้ เราใช้ภาษาสื่อออกมาอย่างไร? ถ้าภาษาสื่อออกมา ภาษาสื่อออกมาไม่ตรงกัน มันก็มีประเด็นขึ้นมาแล้วแหละ ถ้าเรามีภาษาสื่อออกมาที่ตรงกัน เราบอกถ้าไม่มี

ความรัก ห้ามมีความรัก ถ้าไม่มีความรักนะ แล้วดูหลวงตาสิ ดูครูบาอาจารย์สิ โอ๊ย คน
ล่อมน้ำล่อมหลัง อันนั้นเป็นรักหรือเป็นเครพ? เออ มีปัญหาแล้ว

ถ้าเป็นความเครพบูชาก็เรื่องหนึ่งนะ แต่ถ้าบอกอย่างนี้เป็นความรัก “ที่ไหนมี
รัก ที่นั่นมีทุกข์” แต่ถ้าเป็นความเครพบูชาหนึ่งเรื่องหนึ่ง ฉะนั้น ถ้าเครพบูชาแล้วอย่าง
ที่ว่า ถ้ามันไม่นอกกลุ่มนอกทางมันก็ไม่เสียหาย แต่ถ้ามันนอกกลุ่มนอกทางมันเป็นไปนะ
เพราะมันเป็นเรื่อง เป็นเรื่อง

ฉะนั้น ไอ้อย่างนี้เรารักษาใจเรา เพื่อบุญกุศลของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา จบแค่
นี้ดีกว่าเนาะ เอวัง